Oikeustapauskokoelma

UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

23 päivänä lokakuuta 2017 *

Kilpailu – Kartellit ja muut yhteistoimintajärjestelyt – Määräävän markkina-aseman väärinkäyttö – Valikoiva korjausjärjestelmä – Sveitsiläisten kellonvalmistajien kieltäytyminen toimittamasta varaosia itsenäisille kellonkorjaajille – Ensimarkkinat ja myynnin jälkeiset markkinat – Kaiken toimivan kilpailun poistaminen – Kantelun hylkäämispäätös

Asiassa T-712/14,

Confédération européenne des associations d'horlogers-réparateurs (CEAHR), kotipaikka Bryssel (Belgia), edustajinaan aluksi asianajajat P. Mathijsen ja P. Dyrberg, sittemmin asianajaja M. Sánchez Rydelski ja lopuksi asianajaja P. Benczek,

kantajana,

vastaan

Euroopan komissio, asiamiehinään aluksi F. Ronkes Agerbeek, M. Farley ja C. Urraca Caviedes, sittemmin A. Dawes, Ronkes Agerbeek ja J. Norris-Usher,

vastaajana,

jota tukevat

LVMH Moët Hennessy-Louis Vuitton SA, kotipaikka Pariisi (Ranska), edustajinaan asianajaja C. Froitzheim ja R. Subiotto, QC,

ja

Rolex, SA, kotipaikka Geneve (Sveitsi), edustajanaan asianajaja M. Araujo Boyd,

sekä

The Swatch Group SA, kotipaikka Neuchâtel (Sveitsi), edustajinaan aluksi asianajajat A. Israel ja M. Jakobs, sittemmin asianajajat Israel ja J. Lang,

väliintulijoina,

jossa on kyse SEUT 263 artiklaan perustuvasta kanteesta, jossa vaaditaan kumoamaan komission 29.7.2014 tekemä päätös C(2014) 5462 final, jolla komissio on hylännyt väitettyjä SEUT 101 ja SEUT 102 artiklan rikkomisia koskevan kantajan tekemän kantelun (asia AT.39097 – Rannekellojen korjaaminen),

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Prek sekä tuomarit E. Buttigieg ja B. Berke (esittelevä tuomari),

kirjaaja: hallintovirkamies C. Heeren,

ottaen huomioon asian käsittelyn kirjallisessa vaiheessa ja 10.2.2017 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asian tausta ja riidanalainen päätös

Hallinnollinen menettely

1 Kantaja Confédération européenne des associations d'horlogers-réparateurs (CEAHR) on voittoa tavoittelematon yhdistys, joka muodostuu yhdeksästä itsenäisten kellonkorjaajien etuja valvovasta kahdeksan jäsenvaltion kansallisesta yhdistyksestä.

2 Kantaja teki 20.7.2004 Euroopan yhteisöjen komissiolle kantelun, jonka kohteena olivat The Swatch Group SA, Richemont International SA, LVMH Moët Hennessy-Louis Vuitton SA, Rolex, SA, Manufacture des montres Rolex SA, Société anonyme de la Manufacture d'horlogerie Audemars Piguet & Cie ja Patek Philippe SA Manufacture d'Horlogerie (jäljempänä sveitsiläiset kellonvalmistajat) ja jossa se ilmoitti näiden yritysten välisen sopimuksen tai yhdenmukaistetun menettelytavan olemassaolosta ja siitä, että nämä valmistajat ovat kieltäytyneet jatkamasta varaosien toimittamista itsenäisille kellonkorjaajille, johtuvasta määräävän markkina-aseman väärinkäytöstä.

3 Komissio teki 10.7.2008 päätöksen K(2008) 3600 (asia COMP/E-1/39.097 – Rannekellojen korjaaminen), jolla se hylkäsi CEAHR:n kantelun vedoten siihen, ettei asiaan liittynyt sellaista riittävää Euroopan unionin etua, jonka perusteella olisi jatkettava tapahtuneiksi väitettyjen rikkomisten tutkimista.

4 Unionin yleinen tuomioistuin kumosi 15.12.2010 komission kantelun hylkäämisestä tekemän kyseisen päätöksen. Se katsoi, että komissio oli rikkonut velvollisuuttaan ottaa huomioon kaikki merkitykselliset oikeudelliset seikat ja tosiseikat ja tutkia huolellisesti kaikkia tällaisia kantajan komission tietoon saattamia seikkoja, että se oli perustellut puutteellisesti toteamuksensa, jonka mukaan kantelu koski korkeintaan pieniä ja siten taloudelliselta merkitykseltään vähäisiä markkinoita, ja että se oli tehnyt ilmeisen arviointivirheen todetessaan, että kellojen korjaus- ja huoltopalveluiden markkinat eivät muodostaneet erillisiä merkityksellisiä markkinoita vaan että niitä oli tarkasteltava yhdessä luksus- ja arvokellojen markkinoiden kanssa. Näin ollen se katsoi, että komission lainvastainen toiminta voi vaikuttaa sen suorittamaan arviointiin, joka koskee sitä, liittyykö asiaan sellaista riittävää unionin etua, jonka perusteella olisi jatkettava kantelun tutkimista (tuomio 15.12.2010, CEAHR v. komissio, T-427/08, EU:T:2010:517, 33–43, 76–119 ja 157–178 kohta).

5 Tämän tuomion jälkeen komissio aloitti 1.8.2011 menettelyn sveitsiläisiä kellonvalmistajia vastaan [SEUT 101 ja SEUT 102] artiklan mukaisten komission menettelyjen kulusta 7.4.2004 annetun komission asetuksen (EY) N:o 773/2004 (EUVL 2004, L 123, s. 18) 7 artiklan nojalla. Komissio antoi 29.7.2013 kantajalle tiedoksi kantelua koskevan alustavan kantansa tilannekatsauskokouksen yhteydessä. Tarkastelun jälkeen se päätti olla jatkamatta tutkimuksiaan.

6 Se ilmoitti virallisesti kantajalle 3.9.2013 päivätyllä kirjeellä aikomuksestaan hylätä kantelu.

7 Kantaja lähetti 27.9.2013 päivätyllä kirjeellä komissiolle huomautuksensa kantelun hylkäämisestä. Se väitti, että sveitsiläisten kellonvalmistajien kieltäytyminen toimittamasta varaosia muodosti SEUT 101 ja SEUT 102 artiklan rikkomisen.

8 Saatuaan Richemontin, Rolexin ja The Swatch Groupin huomautukset vastaavasti 16.9. sekä 18.11. ja 19.11.2013 ja toimitettuaan kantajalle nämä huomautukset ja ei-luottamukselliset asiakirjat, joihin se perusti arviointinsa, komissio ilmoitti kantajalle 16.1. ja 5.3.2014 tilannekatsauskokouksissa, että sen huomautukset eivät sisältäneet uusia merkityksellisiä seikkoja, jotka voisivat muuttaa sen alkuperäistä kantaa.

9 Komissio teki 29.7.2014 päätöksen C(2014) 5462 final asiassa AT.39097 – Rannekellojen korjaaminen (jäljempänä riidanalainen päätös), jolla hylättiin kantajan kantelu niiden resurssien suhteettomuuden vuoksi, joita yksityiskohtaisempi tutkimus olisi edellyttänyt, kun otetaan huomioon, että todennäköisyys SEUT 101 ja SEUT 102 artiklan rikkomisen toteennäyttämiseen oli vähäinen.

Riidanalainen päätös

10 Komissio rajoitti tutkintansa rannekelloihin, jotka taloudellisista ja teknisistä syistä kannatti korjata ja huoltaa, toisin sanoen yli 1 000 euron hintaan myytäviin kelloihin (jäljempänä arvokellot).

11 Aluksi komissio muistutti arvokellojen valmistuksen markkinoiden kilpailullisesta luonteesta.

12 Korjaus- ja huoltopalveluiden toimintaa on kuvattu riidanalaisen päätöksen 65–73 perustelukappaleessa. Tältä osin komissio ilmoittaa, että suurin osa sveitsiläisistä kellonvalmistajista on perustanut valikoivia korjausjärjestelmiä, jotka mahdollistavat itsenäisten korjaajien pääsyn hyväksytyiksi korjaajiksi sillä edellytyksellä, että he täyttävät koulutukseensa, kokemukseensa ja laitteisiinsa sekä tilojensa asianmukaisuuteen liittyvät kriteerit. Tietyt valmistajat ovat perustaneet vähitellen kyseisiä järjestelmiä eri aikoina, kun taas toiset valmistajat jatkavat varaosien toimittamista itsenäisille korjaajille. Lisäksi tietyt sveitsiläiset kellonvalmistajat, jotka ovat perustaneet tällaisia järjestelmiä, käyttävät edelleen itsenäisten korjaajien palveluja vanhojen kellojen osalta. Hyväksytyillä korjaajilla on mahdollisuus saada merkille ominaisia varaosia ja työkaluja sekä tarvittavat tekniset tiedot. He eivät saa jälleenmyydä varaosia korjaajille, joita ei ole hyväksytty, ja he ovat usein myös kyseisten kellojen jakelijoita ja vastuussa myynnin jälkeisistä palveluista. Sveitsiläiset kellonvalmistajat ovat myös perustaneet sisäisiä korjausverkostoja. Hyväksytyksi korjaajaksi pääsemisen edellyttämä investointi riippuu merkistä ja tarjotuista korjauspalveluista, jotka voivat olla peruspalveluja tai täydellisiä palveluja, jotka toisin sanoen sisältävät sen mekanismin purkamisen, joka pyörittää viisareita ja panee käyntiin lisätoiminnot, eli koneiston. Joidenkin sveitsiläisten kellonvalmistajien osalta hyväksyttyjen korjaajien suorittamien korjausten osuus on hyvin merkittävä. Lisäksi arvokellojen mekaaniset koneistot ovat usein monimutkaisempia ja vaativat pitemmälle kehitettyä taitotietoa kuin kvartsikoneistot.

Markkinoiden määrittely

13 Komissio tarkasteli riidanalaisen päätöksen 85–91 perustelukappaleessa arvokellojen myynnin markkinoita (ensimarkkinat), näiden kellojen huolto- ja korjauspalvelujen markkinoita ja varaosien toimittamisen markkinoita (myynnin jälkeiset markkinat), joiden maantieteellinen ulottuvuus kattaa Euroopan talousalueen (ETA). Se katsoi, että ensimarkkinat ja myynnin jälkeiset markkinat olivat erilliset.

14 Korjaus- ja huoltopalvelujen osalta komissio totesi, että eri merkkien korjauspalvelujen välinen korvattavuus oli siinä määrin vähäinen, että voitiin katsoa, että kunkin merkin markkinat olivat erilliset.

15 Se totesi varaosien toimittamisesta, että korvattavuus oli hyvin vähäistä, koska eri merkkien varaosat eivät olleet yleensä keskenään vaihdettavissa, ja että silloinkin, kun ne olivat keskenään vaihdettavissa, kuluttaja piti parempana alkuperäisten osien käyttöä, jottei kellon arvo alentuisi. Kuten korjaus- ja huoltopalvelujen osalta, oli siis useita erillisiä merkkiin liittyviä markkinoita.

Arviointi SEUT 102 artiklan perusteella

16 Komissio katsoi, ettei voitu sulkea pois sitä, että sveitsiläiset kellonvalmistajat olisivat määräävässä markkina-asemassa korjausmarkkinoilla ja varaosien toimittamisen markkinoilla siltä osin kuin näille markkinoille pääsy edellytti merkittävää investointia niiden ominaispiirteiden vuoksi.

17 Koska sveitsiläiset kellonvalmistajat ovat kuitenkin perustaneet valikoivia korjausjärjestelmiä, jotka mahdollistavat itsenäisten korjaajien pääsyn hyväksytyiksi korjaajiksi sillä edellytyksellä, että he täyttävät objektiiviset kriteerit, komissio päätti, ettei – kantajan esittämien ennakkotapausten vastaisesti – ollut mahdollista katsoa, että valmistajat olivat varanneet itselleen myynnin jälkeiset markkinat estämällä itsenäisten korjaajien pääsyn kyseisille markkinoille. Lisäksi se täsmensi, että tällainen järjestelmä ei poistanut toimivaa kilpailua, sillä kilpailua oli edelleen hyväksyttyjen korjaajien välillä varsinkin, kun he saivat korjata erimerkkisiä kelloja.

18 Koska erityisiä olosuhteita ei ole ja koska valikoivan korjausjärjestelmän perustaminen perustuu laadullisiin kriteereihin, kieltäytyminen jatkamasta varaosien toimittamista ei siis komission mukaan riittänyt osoittamaan väärinkäytön olemassaoloa. Kieltäytymistä saattoivat myös selittää objektiiviset perustelut ja tuottavuushyötyjen tavoittelu ja erityisesti merkin imagon ja tuotteiden laadun säilyttäminen, väärennösten estäminen ja mekaanisten kellojen teknisen monimutkaisuuden lisääntyminen, joka tekee välttämättömäksi korkealaatuisen korjauksen. Näiden seikkojen perusteella komissio päätti, että määräävän markkina-aseman väärinkäytön olemassaolon osoittamisen todennäköisyys tässä asiassa oli vähäinen.

Arviointi SEUT 101 artiklan perusteella

19 Sellaisen sopimuksen tai sellaisten yhdenmukaistettujen menettelytapojen olemassaolosta, joiden tarkoituksena on rajoittaa kilpailua, komissio totesi tutkimuksensa jälkeen, että kaikki sveitsiläiset kellonvalmistajat eivät olleet perustaneet valikoivia korjausjärjestelmiä samaan aikaan. Jotkut niistä jatkoivat lisäksi varaosien toimittamista itsenäisille korjaajille. Komission mukaan ei siis ollut mahdollista päätyä siihen, että kyse on sopimuksesta tai yhdenmukaistetuista menettelytavoista. Lisäksi se katsoi, että erillisten varaosamarkkinoiden olemassaolo kunkin merkin osalta teki tarpeettomaksi sellaisen yhdenmukaistetun menettelytavan käyttöönoton, jolla pyritään keskeyttämään varaosien toimittaminen itsenäisille korjaajille.

20 Mitä tulee siihen, ovatko valikoivat korjausjärjestelmät [SEUT] 101 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tiettyihin vertikaalisten sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin 20.4.2010 annetun komission asetuksen (EU) N:o 330/2010 (EUVL 2010, L 102, s. 1) mukaisia, komissio ilmoitti, ettei sen tutkimuksen perusteella ollut mahdollista osoittaa, että hyväksytyt korjaajat eivät olleet vapaita määrittämään korjausten hintaa, koska sopimuksissa määrättiin vain ohjehinnoista tai enimmäishinnasta. Komissio täsmensi myös, että kyseisten sopimusten tarkastelun perusteella ei ollut myöskään mahdollista tunnistaa tässä asetuksessa tarkoitettua vakavinta kilpailunrajoitusta. Koska valmistajilla kuitenkin oli yleisesti yli 30 prosentin markkinaosuus merkkinsä myynnin jälkeisistä markkinoista, komissio katsoi, ettei mainittua asetusta voitu soveltaa.

21 Komissio tutki myöhemmin, täyttivätkö valikoivat korjausjärjestelmät oikeuskäytännön kriteerit SEUT 101 artiklan 1 kohdan soveltamisen välttämiseksi. Ensiksi se katsoi, että tuotteen luonne teki tarpeelliseksi valikoivan korjausjärjestelmän kellojen laadun säilyttämiseksi, niiden optimaalisen käytön varmistamiseksi, väärennösten estämiseksi ja merkin imagon ja näihin ylellisyystuotteisiin kuluttajien mielissä liittyvän ensiluokkaisuuden ja arvostuksen säilyttämiseksi. Toiseksi se katsoi, että sen tutkimus ei ollut paljastanut, ettei hyväksyttyjen korjaajien valintaa olisi suoritettu yhdenmukaisesti ja syrjimättömästi sovellettujen objektiivisten kriteerien perusteella. Kolmanneksi se katsoi, että kriteerit, jotka perustuivat korjaajien koulutukseen ja kokemukseen, työkaluihin, laitteistoihin ja heidän käytettävissään olevien varaosien varastoihin ja jotka auttoivat arvioimaan heidän kykyään suorittaa korjauksia kohtuullisessa ajassa, vaikkakin vaihdellen valmistajien välillä, olivat laadullisia kriteerejä, jotka eivät ylittäneet sitä, mikä oli tarpeen järjestelmän tavoitteen saavuttamiseksi. Lisäksi komission tutkimus paljasti, ettei hyväksyttyjä korjaajia velvoitettu sopimuksessa olemaan korjaamatta muita kellomerkkejä ja ettei suoritettavia merkittäviä investointeja voitu pitää markkinoille pääsyn keinotekoisina esteinä eivätkä ne olleet suhteettomia, koska ne olivat perusteltuja laatua koskevan tavoitteen vuoksi ja koska ei ole harvinaista, että korjaajat työskentelevät useille merkeille.

22 Näin ollen komissio päätti, ettei ollut todennäköistä, että nämä järjestelmät kuuluisivat SEUT 101 artiklan soveltamisalaan.

23 Mitä tulee siihen, että hyväksyttyjä korjaajia kiellettiin toimittamasta varaosia itsenäisille korjaajille, komissio muistutti, että kyse oli valikoiviin järjestelmiin kuuluvasta seikasta, joka jäi SEUT 101 artiklan soveltamisalan ulkopuolelle ja jota ei pidetty asetuksessa N:o 330/2010 vakavimpana kilpailunrajoituksena, päinvastoin kuin moottoriajoneuvoalan osalta oli säädetty. Kantajan tekemä rinnastus kyseiseen alaan ei siis ole merkityksellinen. Kyseinen jälleenmyyntikielto ei siis myöskään ollut komission mukaan omiaan muodostamaan SEUT 101 artiklan rikkomista.

24 Näin ollen komissio päätti, että siinäkin tapauksessa, että lisäresursseja myönnettäisiin kantelun tutkimiseen, mahdollisuus näyttää kilpailusääntöjen rikkominen toteen oli vähäinen, joten tällaisten resurssien myöntäminen olisi suhteetonta.

Oikeudenkäyntimenettely sekä asianosaisten ja muiden osapuolten vaatimukset

25 Kantaja nosti käsiteltävänä olevan kanteen unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 7.10.2014 toimittamallaan kannekirjelmällä.

26 Unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon vastaavasti 23.1., 30.1. ja 23.2.2015 toimitetuilla asiakirjoilla väliintulijat The Swatch Group, LVMH Moët Hennessy-Louis Vuitton ja Rolex pyysivät saada osallistua tähän oikeudenkäyntiin väliintulijoina komission tukemiseksi. Unionin yleisen tuomioistuimen yhdeksännen jaoston puheenjohtaja hyväksyi 21.4.2015 antamallaan määräyksellä nämä väliintulohakemukset.

27 Unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 31.3.2015 toimitetulla asiakirjalla Cousins Material House Ltd pyysi saada osallistua oikeudenkäyntiin kantajan vaatimusten tukemiseksi. Unionin yleisen tuomioistuimen yhdeksännen jaoston puheenjohtaja hylkäsi 11.11.2015 antamallaan määräyksellä Cousins Material Housen väliintulohakemuksen.

28 Väliintulijat toimittivat kirjelmänsä asetetussa määräajassa.

29 Unionin yleisen tuomioistuimen presidentin päätöksellä käsiteltävään asiaan määrättiin toisesta jaostosta uusi esittelevä tuomari.

30 Kantaja vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

– kumoaa riidanalaisen päätöksen

– velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

31 Komissio, jota väliintulijat tukevat, vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

– hylkää kanteen

– velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

32 Kantaja esittää kanteensa tueksi pääasiallisesti kuusi kanneperustetta. Ensimmäinen kanneperuste koskee virhettä sveitsiläisten kellonvalmistajien markkinavoiman luonnehdinnassa. Toinen kanneperuste perustuu virheeseen siitä johtuvan väärinkäytön olemassaolon arvioinnissa, että sveitsiläiset kellonvalmistajat kieltäytyvät toimittamasta varaosia itsenäisille korjaajille. Kolmas kanneperuste koskee virhettä valikoivan korjausjärjestelmän ja varaosien toimittamisesta kieltäytymisen objektiivisen perusteltavuuden arvioinnissa. Neljäs kanneperuste perustuu virheeseen kartellin tai yhdenmukaistettujen menettelytapojen olemassaolon arvioinnissa. Viides kanneperuste koskee perusteluvelvollisuuden laiminlyöntiä. Kuudes kanneperuste perustuu hyvän hallinnon periaatteen loukkaamiseen.

33 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan asetuksen N:o 773/2004 7 artiklan 2 kohdassa ei anneta kantelijalle oikeutta vaatia, että komissio tekisi lopullisen päätöksen siitä, onko väitetty rikkominen olemassa, eikä sillä myöskään velvoiteta komissiota jatkamaan menettelyä tilanteesta riippumatta lopulliseen päätökseen saakka (ks. vastaavasti tuomio 19.9.2013, EFIM v. komissio, C-56/12 P, ei julkaistu, EU:C:2013:575, 57 kohta; tuomio 18.9.1992, Automec v. komissio, T-24/90, EU:T:1992:97, 75 kohta ja tuomio 30.5.2013, Omnis Group v. komissio, T-74/11, ei julkaistu, EU:T:2013:283, 42 kohta).

34 Nimittäin komission, jonka tehtäväksi on SEUT 105 artiklan 1 kohdassa annettu valvoa SEUT 101 ja SEUT 102 artiklassa vahvistettujen periaatteiden soveltamista, edellytetään määrittelevän ja panevan täytäntöön unionin kilpailupolitiikan suuntaviivat. Tämän tehtävän täyttämiseksi tehokkaasti komissiolla on oikeus asettaa saamansa kantelut tärkeysjärjestykseen ja sillä on tässä tarkoituksessa laaja harkintavalta (ks. vastaavasti tuomio 4.3.1999, Ufex ym. v. komissio, C-119/97 P, EU:C:1999:116, 88 ja 89 kohta; tuomio 17.5.2001, IECC v. komissio, C-449/98 P, EU:C:2001:275, 36 kohta ja tuomio 30.5.2013, Omnis Group v. komissio, T-74/11, ei julkaistu, EU:T:2013:283, 43 kohta).

35 Kun komissio päättää tätä laajaa harkintavaltaa käyttäessään asettaa käsittelemänsä kantelut tärkeysjärjestykseen, se voi paitsi vahvistaa järjestyksen, jonka mukaan kantelut käsitellään, myös hylätä kantelun sillä perusteella, ettei asiaan liity sellaista riittävää unionin etua, jonka perusteella olisi tarpeen jatkaa asian tutkimista (ks. vastaavasti tuomio 15.12.2010, CEAHR v. komissio, T-427/08, EU:T:2010:517, 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

36 Komission on asian tutkimisen jatkamiseen liittyvää unionin etua arvioidessaan otettava huomioon yksittäistapauksen olosuhteet ja erityisesti sen käsiteltäväksi saatetussa kantelussa sille esitetyt tosiseikat ja oikeudelliset seikat. Jotta komissio voisi parhaalla mahdollisella tavalla täyttää tehtävänsä valvoa SEUT 101 ja SEUT 102 artiklan noudattamista, sen on erityisesti arvioituaan vaaditulla huolellisuudella kantelijan sille esittämiä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja verrattava keskenään tapahtuneeksi väitetyn kilpailusääntöjen rikkomisen merkitystä yhteismarkkinoiden toiminnan kannalta, sitä todennäköisyyttä, että se voi todeta rikkomisen tapahtuneen, ja sitä, miten laajoja tarpeelliset tutkimukset olisivat (tuomio 18.9.1992, Automec v. komissio, T-24/90, EU:T:1992:97, 86 kohta ja tuomio 15.12.2010, CEAHR v. komissio, T-427/08, EU:T:2010:517, 158 kohta).

37 Tältä osin komissiolle kantelujen käsittelemisen yhteydessä kuuluvan laajan harkintavallan käyttämisen valvonta unionin tuomioistuimissa ei saa johtaa siihen, että unionin tuomioistuimet korvaavat komission unionin etua koskevan arvioinnin omalla arvioinnillaan (ks. vastaavasti tuomio 15.12.2010, CEAHR v. komissio, T-427/08, EU:T:2010:517, 65 kohta ja tuomio 11.7.2013, BVGD v. komissio, T-104/07 ja T-339/08, ei julkaistu, EU:T:2013:366, 219 kohta).

38 Lisäksi on niin, että koska kanteluun liittyvän unionin edun arviointi perustuu kunkin yksittäisen asian olosuhteisiin, ei ole syytä rajoittaa niiden arviointiperusteiden lukumäärää, joita komissio voi käyttää, eikä toisaalta ole myöskään syytä edellyttää komissiolta sitä, että se nimenomaisesti käyttäisi tiettyjä arviointiperusteita. Näin ollen komissio voi antaa etusijan yhdelle ainoalle perusteelle unionin edun arvioinnissa (tuomio 17.5.2001, IECC v. komissio, C-450/98 P, EU:C:2001:276, 58 kohta ja tuomio 16.10.2013, Vivendi v. komissio, T-432/10, ei julkaistu, EU:T:2013:538, 25 kohta).

39 Lisäksi kantelujärjestelmälle on ominaista, että todistustaakka väitetystä rikkomisesta kuuluu kantelijalle. Myös sellaisen kanteen yhteydessä, jolla pyritään komission tekemän kantelun hylkäämispäätöksen kumoamiseen, kantajan on esitettävä unionin tuomioistuimille väitteet ja todisteet kyseisen päätöksen lainvastaisuuden osoittamiseksi (tuomio 19.9.2013, EFIM v. komissio, C-56/12 P, ei julkaistu, EU:C:2013:575, 72 ja 73 kohta).

40 Tästä oikeuskäytännöstä ilmenee, että unionin yleisen tuomioistuimen tehtävänä ei ole arvostella sellaisia päätökseen sisältyviä seikkoja, joita kantaja ei ole tehokkaasti riitauttanut, eikä hyväksyä kantajan ilman näyttöä esittämiä argumentteja.

41 Laaja harkintavalta, joka komissiolla on, ei ole kuitenkaan rajaton. Sen on nimittäin huolellisesti tutkittava kaikki ne tosiasiaperusteet ja oikeusperusteet, jotka kantelijat saattavat sen tietoon (tuomio 4.3.1999, Ufex ym. v. komissio, C-119/97 P, EU:C:1999:116, 86 kohta ja tuomio 30.5.2013, Omnis Group v. komissio, T-74/11, ei julkaistu, EU:T:2013:283, 46 kohta). Sitä paitsi unionin tuomioistuinten valvontavallan rajoittaminen ei tarkoita sitä, että niiden olisi pidättäydyttävä tutkimasta esitettyjen todisteiden aineellinen paikkansapitävyys, luotettavuus ja johdonmukaisuus ja tarkistamasta, muodostavatko nämä todisteet merkityksellisten seikkojen kokonaisuuden, joka on otettava huomioon, ja voivatko kyseiset todisteet tukea päätelmiä, jotka niistä on tehty (tuomio 17.9.2007, Microsoft v. komissio, T-201/04, EU:T:2007:289, 89 kohta ja tuomio 11.7.2013, BVGD v. komissio, T-104/07 ja T-339/08, ei julkaistu, EU:T:2013:366, 220 kohta).

42 Esitettyjä kanneperusteita on tarkasteltava näiden seikkojen valossa.

43 Ensiksi on arvioitava kolmatta kanneperustetta, joka koskee ilmeistä virhettä valikoivien korjausjärjestelmien ja varaosien toimittamisesta kieltäytymisen objektiivisen perusteltavuuden arvioinnissa. Toiseksi on tarkasteltava toista kanneperustetta, joka koskee ilmeistä virhettä siitä johtuvan väärinkäytön olemassaolon arvioinnissa, että sveitsiläiset kellonvalmistajat ovat kieltäytyneet toimittamasta varaosia itsenäisille korjaajille. Kolmanneksi on arvioitava ensimmäistä kanneperustetta, joka koskee ilmeistä virhettä sveitsiläisten kellonvalmistajien markkinavoiman luonnehdinnassa. Neljänneksi on arvioitava neljättä kanneperustetta, joka koskee ilmeistä arviointivirhettä kartellin tai yhdenmukaistettujen menettelytapojen olemassaolon arvioinnissa. Viidenneksi on tarkasteltava viidettä kanneperustetta, joka koskee perusteluvelvollisuuden laiminlyöntiä, ja kuudenneksi hyvän hallinnon periaatteen loukkaamista koskevaa kuudetta kanneperustetta.

Kolmas kanneperuste, joka koskee ilmeistä virhettä valikoivien korjausjärjestelmien ja varaosien toimittamisesta kieltäytymisen objektiivisen perusteltavuuden, syrjimättömyyden ja oikeasuhteisuuden arvioinnissa

44 Kantajan esittämä kolmas kanneperuste jakautuu kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa kantaja moittii komissiota siitä, että tämä on tulkinnut virheellisesti oikeuskäytäntöä, kun tämä on katsonut, että valikoiva jakelujärjestelmä ja analogisesti valikoiva korjausjärjestelmä eivät kuulu SEUT 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan sillä edellytyksellä, että järjestelmä on objektiivisesti perusteltu, syrjimätön ja oikeasuhteinen, vaikka on lisäksi välttämätöntä, ettei tällaisella järjestelmällä poisteta kaikkea kilpailua. Toisessa osassa kantaja esittää, että komissio on tehnyt ilmeisen arviointivirheen katsoessaan, että kyseessä olevat valikoivat korjausjärjestelmät olivat objektiivisesti perusteltuja, syrjimättömiä ja oikeasuhteisia.

45 Komissio vaatii tämän kanneperusteen hylkäämistä.

Kolmannen kanneperusteen ensimmäinen osa, joka koskee niitä edellytyksiä, joilla valikoiva järjestelmä on sopusoinnussa SEUT 101 artiklan 1 kohdan kanssa

46 Kantaja kyseenalaistaa komission tulkinnan, jonka mukaan kyseessä olevat valikoivat korjausjärjestelmät ovat SEUT 101 artiklaa koskevan oikeuskäytännön mukaisia, koska ne ovat objektiivisesti perusteltuja, syrjimättömiä ja oikeasuhteisia. Kantaja katsoo päinvastoin, että tällaiset järjestelmät olisivat tämän artiklan mukaisia ainoastaan, jos näiden edellytysten täyttämisen lisäksi niiden seurauksena ei ole kaiken kilpailun poistaminen, toisin sanoen, jos niillä käyttöön otettujen rajoitusten vastapainona olivat muut saman merkin tuotteiden väliset kilpailutekijät tai eri merkkien välisen toimivan kilpailun olemassaolo, mikä ei ole asianlaita käsiteltävässä asiassa. Kantaja lisää, että kysymys valikoivien jakelujärjestelmien kilpailusääntöjen mukaisuudesta ei ole merkityksellinen arvioitaessa valikoivien korjausjärjestelmien kilpailusääntöjen mukaisuutta siltä osin kuin tuotteiden ensimarkkinat ovat erilliset korjaus- ja huoltopalveluiden markkinoista.

47 Komissio kiistää nämä väitteet.

48 Riidanalaisen päätöksen 154 perustelukappaleessa komissio täsmensi, että valikoivan laadullisen jakelujärjestelmän ei yleensä katsota kuuluvan SEUT 101 artiklan 1 kohdan piiriin, sillä se ei vaikuta vahingollisesti kilpailuun sillä edellytyksellä, että se on objektiivisesti perusteltu, syrjimätön ja oikeasuhteinen. Se sovelsi myöhemmin näitä edellytyksiä kyseessä oleviin valikoiviin korjausjärjestelmiin.

49 Tältä osin oikeuskäytännössä on katsottu, että eri valmistajien ominaispiirteisiin ja eri kuluttajaryhmien tarpeisiin mukautettujen eriytettyjen jakelukanavien olemassaolo oli nimenomaan perusteltua korkealaatuisten ja teknisesti kehittyneiden kestokulutustavaroiden alalla, jolla suhteellisen rajoitettu joukko suuria ja keskikokoisia valmistajia tarjoaa vaihtelevan valikoiman keskenään helposti vaihdettavissa olevia laitteita, ja että tällaiset tuotteet voivat itse asiassa edellyttää myyntipalvelua ja myynnin jälkeistä palvelua, joka on erityisesti mukautettu niiden ominaispiirteisiin ja joka liittyy niiden jakeluun (tuomio 22.10.1986, Metro v. komissio, 75/84, EU:C:1986:399, 54 kohta).

50 Viittauksesta erityisesti mukautettuun myynnin jälkeiseen palveluun kuitenkin seuraa, että edellytyksiä, joiden perusteella voidaan määrittää valikoivan jakelujärjestelmän SEUT 101 artiklan mukaisuus, voidaan myös käyttää sen arviointiin, onko valikoivalla korjausjärjestelmällä, joka kuuluu myynnin jälkeiseen palveluun, kilpailulle haitallisia vaikutuksia. Valikoivia jakelujärjestelmiä koskevia kriteereitä voidaan siis soveltaa analogisesti arvioitaessa kyseessä olevia valikoivia korjausjärjestelmiä.

51 Kantajan argumentti, jonka mukaan sen toteaminen, että valikoiva järjestelmä on objektiivisesti perusteltu, syrjimätön ja oikeasuhteinen, riippuisi myös eri merkkien tuotteiden ja palveluiden välisen kilpailun olemassaolosta, joka voi olla vastapainona valikoivasta järjestelmästä johtuville saman merkin tuotteiden välisille kilpailunrajoituksille, perustuu oikeuskäytännön virheelliseen tulkintaan.

52 Oikeuskäytännössä on nimittäin jo todettu sellaisten sopimusten osalta, joilla luodaan valikoiva jakelujärjestelmä, että tällaisilla sopimuksilla vaikutetaan väistämättä kilpailuun yhteismarkkinoilla (tuomio 25.10.1983, AEG-Telefunken v. komissio, 107/82, EU:C:1983:293, 33 kohta ja tuomio 13.10.2011, Pierre Fabre Dermo-Cosmétique, C-439/09, EU:C:2011:649, 39 kohta). Oikeuskäytännössä on kuitenkin todettu, että oli olemassa oikeutettuja tarpeita, jotka oikeuttivat hintakilpailun vähentämisen muihin tekijöihin kuin hintaan perustuvan kilpailun hyväksi, eli esimerkiksi sellaisen erikoistuneen kaupan säilyttäminen, joka kykenee tarjoamaan erityispalveluja korkealaatuisten ja teknisesti kehittyneiden tuotteiden yhteydessä. Valikoivat jakelujärjestelmät, joilla pyritään oikeutettuun päämäärään, millä edistetään kilpailua muiden tekijöiden kuin hintojen osalta, ovat näin ollen SEUT 101 artiklan 1 kohdan kanssa sopusoinnussa oleva kilpailutekijä (tuomio 25.10.1983, AEG-Telefunken v. komissio, 107/82, EU:C:1983:293, 33 kohta ja tuomio 13.10.2011, Pierre Fabre Dermo-Cosmétique, C-439/09, EU:C:2011:649, 40 kohta).

53 Sitä paitsi tällaisen verkoston perustaminen ei kuulu SEUT 101 artiklan 1 kohdassa määrätyn kiellon piiriin, jos jälleenmyyjät valitaan objektiivisin laadullisin perustein, jotka on vahvistettu siten, että ne koskevat samalla tavalla kaikkia potentiaalisia jälleenmyyjiä, ja joita sovelletaan syrjimättä, ja jos kyseessä olevan tuotteen ominaispiirteet edellyttävät tällaista jakeluverkostoa tuotteen laadun ylläpitämiseksi ja sen asianmukaisen käytön varmistamiseksi sekä jos asetetuilla kriteereillä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen (tuomio 25.10.1977, Metro SB-Großmärkte v. komissio, 26/76, EU:C:1977:167, 20 kohta; tuomio 11.12.1980, L'Oréal, 31/80, EU:C:1980:289, 15 ja 16 kohta ja tuomio 13.10.2011, Pierre Fabre Dermo-Cosmétique, C-439/09, EU:C:2011:649, 41 kohta).

54 Oikeuskäytännöstä ei kuitenkaan seuraa, että olisi tarpeen varmistaa, että nämä jakeluverkostot eivät johda kaiken kilpailun poistamiseen. Edellä mainittujen edellytysten täyttyminen riittää siihen, että voidaan katsoa, että valikoiva järjestelmä on kilpailutekijä, joka on sopusoinnussa SEUT 101 artiklan 1 kohdan kanssa.

55 Komissio ei näin ollen tehnyt virhettä katsoessaan, että valikoiva jakelujärjestelmä ja analogisesti valikoiva korjausjärjestelmä olivat sopusoinnussa SEUT 101 artiklan 1 kohdan kanssa sillä edellytyksellä, että ne olivat objektiivisesti perusteltuja, syrjimättömiä ja oikeasuhteisia.

Kolmannen kanneperusteen toinen osa, joka koskee ilmeistä virhettä valikoivien korjausjärjestelmien objektiivisen perusteltavuuden, syrjimättömyyden ja oikeasuhteisuuden arvioinnissa

56 Kantaja katsoo, että kyseessä olevat valikoivat korjausjärjestelmät eivät ole objektiivisesti perusteltuja, syrjimättömiä ja oikeasuhteisia.

57 Komissio kiistää tämän väitteen.

– *Ensimmäinen väite, joka koskee valikoivien korjausjärjestelmien objektiivista perusteltavuutta*

58 Kantaja arvostelee niitä perusteita, joilla komissio on katsonut, että kyseessä olevat valikoivat korjausjärjestelmät olivat objektiivisesti perusteltuja. Se väittää erityisesti, että rannekelloihin ei liity erityistä monimutkaisuutta, jolla voitaisiin perustella kyseisten järjestelmien perustamista, että arvokkuutta koskevan imagon säilyttäminen ei voi muodostaa oikeutettua tavoitetta kilpailun rajoittamiseksi ja että mainittujen järjestelmien avulla ei voida parantaa suojaa väärentämistä vastaan.

Kantajan mukaan se, että riidanalaisessa päätöksessä ei ole käsitelty kantelua asianmukaisella tavalla, käy ilmi myös niihin sen argumentteihin annetusta vastauksesta, jotka koskivat rinnastusta moottoriajoneuvoalaan, jolla valmistajat eivät saa estää itsenäisiä korjaajia saamasta varaosia.

59 Komissio vaatii tämän väitteen hylkäämistä.

60 Tässä yhteydessä komissio katsoi riidanalaisen päätöksen 133 perustelukappaleessa, että nämä järjestelmät olivat todennäköisesti perusteltuja sveitsiläisten kellonvalmistajien esiin tuomien tavoitteiden vuoksi, joita ovat tarve ottaa huomioon arvokellomallien monimutkaisuuden lisääntyminen, merkin imagon säilyttäminen, korkealaatuisten ja yhtenäisten korjauspalvelujen ylläpito sekä väärennösten estäminen.

61 Ensiksi, vaikka kantaja väittää, että rannekellojen mekanismit eivät ole monimutkaisia, se ei esitä tämän väitteen tueksi mitään konkreettista seikkaa, joka olisi omiaan saattamaan kyseenalaiseksi komission tältä osin tekemän toteamuksen. Mitä tulee komission arvostelemiseen siitä, ettei se ole turvautunut asiantuntijaan kyseisen monimutkaisuuden todentamiseksi, on riittävää muistuttaa, että jos komissiolla ei ole velvollisuutta ottaa kantaa siihen, onko kilpailusääntöjä rikottu, sillä ei voi olla velvollisuutta suorittaa tutkimuksia, koska tutkimuksilla ei voi olla muuta tavoitetta kuin todisteiden etsiminen siitä, onko kilpailusääntöjä rikottu, minkä vahvistamiseen komissiolla ei siis ole velvollisuutta (tuomio 18.9.1992, Automec v. komissio, T-24/90, EU:T:1992:97, 76 kohta ja tuomio 16.10.2013, Vivendi v. komissio, T-432/10, ei julkaistu, EU:T:2013:538, 68 kohta). Komissiota ei voida näin ollen moittia siitä, ettei se ole turvautunut asiantuntijaan.

62 Mitä toiseksi tulee uskottavan väärennysriskin olemassaolon ja sen kyseenalaistamiseen, että valikoiva korjausjärjestelmä on tarpeen tämän riskin torjumisen edistämiseksi, kantajan perustelemattomat väitteet eivät ole myöskään omiaan saattamaan kyseenalaiseksi komission toteamusta. Sama koskee kantajan väitteitä itsenäisten korjaajien omistautumisesta ja väärentämisen vastustamisesta.

63 Asiakirjoista nimittäin ilmenee, että sveitsiläiset kellonvalmistajat todistavat arvokellojen ja niiden varaosien väärennysriskin olemassaolon ja että väärentämisen estäminen on yksi valikoivan korjausjärjestelmän toteuttamisella tavoitelluista päämääristä. Kantaja ei ole kuitenkaan esittänyt mitään näyttöä, joka voisi osoittaa, ettei väärennysriskiä ole ja ettei varaosien toimittamisen valvonta olisi keino, jolla voitaisiin rajoittaa näiden osien väärentämistä.

64 Näin ollen kantajan perustelemattomat väitteet eivät osoita, että komissio olisi ylittänyt harkintavaltansa rajat katsoessaan, että valikoivien korjausjärjestelmien perustaminen ja kieltäytyminen toimittamasta varaosia voivat olla perusteltuja väärennysten torjuntaa koskevan tavoitteen vuoksi.

65 Kolmanneksi siltä osin kuin valikoivia korjausjärjestelmiä perustellaan arvokellojen merkin imagon säilyttämistä koskevalla tavoitteella, on korostettava kantajan tapaan, että unionin tuomioistuin on jo todennut, että arvokkuutta koskevan mielikuvan säilyttämistavoite ei voi olla hyväksyttävä tavoite kilpailun rajoittamiseksi, eikä sillä täten voida perustella sitä, että sopimuslauseke, jolla on tällainen tavoite, ei kuulu SEUT 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan (tuomio 13.10.2011, Pierre Fabre Dermo-Cosmétique, C-439/09, EU:C:2011:649, 46 kohta).

66 Kyseisestä tuomiosta seuraa kuitenkin myös, että vaikka merkin imagon säilyttämisellä ei voida perustella kilpailun rajoittamista valikoivan korjausjärjestelmän perustamisella, tavoitteella, joka koskee tuotteiden laadun säilyttämistä ja niiden asianmukaisen käytön varmistamista, voidaan itsessään perustella tällaista rajoitusta. Unionin tuomioistuin on nimittäin todennut, että sellaisen erikoistuneen kaupan säilyttäminen, joka kykenee tarjoamaan erityispalveluja korkealaatuisten ja teknisesti kehittyneiden tuotteiden yhteydessä, oli oikeutettu tarve ja että jos sillä pyrittiin tällaiseen tavoitteeseen, tällaisen valikoivan jakeluverkoston perustaminen ei kuulunut SEUT 101 artiklan 1 kohdassa määrätyn kiellon piiriin, jos jälleenmyyjät valitaan objektiivisin laadullisin perustein, jotka on vahvistettu siten, että ne koskevat samalla tavalla kaikkia potentiaalisia

jälleenmyyjiä, ja joita sovelletaan syrjimättä, ja jos kyseessä olevan tuotteen ominaispiirteet edellyttävät tällaista jakeluverkostoa tuotteen laadun ylläpitämiseksi ja sen asianmukaisen käytön varmistamiseksi sekä jos asetetuilla kriteereillä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen (ks. vastaavasti tuomio 13.10.2011, Pierre Fabre Dermo-Cosmétique, C-439/09, EU:C:2011:649, 40 ja 41 kohta).

67 Koska merkin imagon säilyttäminen ei ole ainoa tavoite, jonka komissio on katsonut voivan oikeuttaa valikoivien korjausjärjestelmien perustamisen, ja koska kellojen laadun säilyttämistä ja asianmukaisen käytön varmistamista koskeva tavoite voi riittää oikeuttamaan tällaisen perustamisen, komissio ei tehnyt ilmeistä arviointivirhettä päättäessään, että kyseessä olevat toimittamasta kieltäytymiset olivat todennäköisesti perusteltuja sikäli kuin korjaajien valinta suoritetaan sellaisten objektiivisten laadullisten kriteerien mukaan, joita sovelletaan syrjimättä ja joilla ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen.

68 Mitä neljänneksi tulee kantajan esittämään arvosteluun, joka koskee sitä, ettei komissio katsonut vertailun moottoriajoneuvoalaan sovellettaviin sääntöihin johtavan päätelmään, että sveitsiläisten kellonvalmistajien perustamat valikoivat korjausjärjestelmät eivät olleet objektiivisesti perusteltuja, komissiota ei voida moittia siitä, ettei se ole soveltanut kyseisiä sääntöjä arvokellojen alaan. Moottoriajoneuvoalaan sovellettavia sääntöjä ei nimittäin sovelleta kelloihin. Sitä paitsi on niin, kuten riidanalaisen päätöksen 175 perustelukappaleesta ilmenee, että komissio esitti useita seikkoja, joiden perusteella arvokellojen ala voidaan erottaa moottoriajoneuvoalasta.

69 Se totesi erityisesti, että moottoriajoneuvoalaa koski erityinen alakohtainen lainsäädäntö, että tällä alalla varaosia voitiin myydä suoraan loppukäyttäjille, että arvokelloja koskevat myynnin jälkeiset palvelut muodostivat vähemmän kannattavat markkinat, joiden osuus kuluttajien kokonaiskustannuksista ei ollut korkea, ja että kelloalalla korjauskeskusten perustaminen lähelle kuluttajia oli vähemmän tärkeää kuin autoalalla, sillä arvokellot voitiin helpommin lähettää korjattaviksi. Näin ollen komissiota ei voida moittia siitä, että se olisi tehnyt ilmeisen arviointivirheen katsoessaan, että arvokelloalaa voitiin käsitellä eri tavalla kuin mitä moottoriajoneuvoalaan sovellettavassa lainsäädännössä säädetään.

70 Komissio ei näin ollen tehnyt ilmeistä arviointivirhettä päättäessään, että oli todennäköistä, että kyseessä olevat valikoivat korjausjärjestelmät olivat perusteltuja sen vuoksi, että oli tarpeen ottaa huomioon arvokellomallien lisääntynyt monimutkaisuus, korkealaatuisten ja yhtenäisten korjauspalveluiden ylläpito ja väärentämisen estäminen.

– Toinen väite, joka koskee valikoivien korjausjärjestelmien syrjimättömyyttä

71 Kantaja väittää, että valikoivat korjausjärjestelmät ovat syrjiviä ja että näihin järjestelmiin pääsy edellyttää merkittävää investointia, että pätevyyttä ja laitteita koskevat vaatimukset ovat liian korkeat siihen nähden, että monimutkaisimpia korjauksia suoritetaan vain poikkeuksellisesti, ja että korjaajien on pakko noudattaa kunkin merkin tarkoin määrättyjä investointiedellytyksiä.

72 Komissio vaatii tämän väitteen hylkäämistä.

73 Tältä osin on riittävää todeta, että koska kaikki nämä seikat ovat objektiivisia kriteerejä, jotka liittyvät valikoivilla korjausjärjestelmillä tavoiteltuun päämäärään, komissio ei ylittänyt harkintavaltaansa päättäessään, että ne eivät olleet omiaan asettamaan kyseenalaiseksi niiden syrjimättömyyttä. Kantaja ei sitä paitsi kyseenalaista korjausjärjestelmiä koskevien valintakriteerien objektiivisuutta.

74 Näin ollen kantajan esittämät seikat eivät ole omiaan osoittamaan, että komissio olisi tehnyt ilmeisen arviointivirheen katsoessaan, että valikoivat korjausjärjestelmät eivät olleet syrjiviä.

– *Kolmas väite, joka koskee valikoivien korjausjärjestelmien oikeasuhteisuutta*

75 Valikoivien korjausjärjestelmien oikeasuhteisuuden osalta kantaja nojautuu siihen, että vanhat tai yksinkertaiset kellot eivät ole monimutkaisia, osoittaakseen, että kyseessä olevat korjausjärjestelmät eivät ole oikeasuhteisia.

76 Komissio vaatii tämän väitteen hylkäämistä.

77 Kantaja ei selitä, miltä osin se, että vanhojen tai yksinkertaisempien kellojen korjaamiseen sovelletaan samoja vaatimuksia kuin uudempien kellojen korjaamiseen, ylittäisi sen, mikä on tarpeen tavoiteltujen päämäärien saavuttamiseksi. Sitä paitsi asiakirjoista ilmenee, että valikoivat korjausjärjestelmät käsittävät vaatimus- ja investointitasoja, jotka vaihtelevat kellomallien ja korjaustyyppien mukaan, joten mallien ja tarjottujen palvelujen tasojen erot on otettu huomioon.

78 Kantaja on joka tapauksessa myöntänyt hallinnollisen menettelyn aikana, että itsenäisten korjaajien kansalliset yhdistykset vaativat jäseniään tekemään koulutukseen, työkaluihin ja varaosavarastoihin investointeja, jotka ovat samankaltaisia kuin sveitsiläisten kellonvalmistajien vaatimat, mikä vahvistaa valikoiviin korjausjärjestelmiin kuulumiseksi toteutettavien investointien oikeasuhteisuuden.

79 Komissio on lisäksi todennut perustellusti, että kyseessä olevat investoinnit olivat yhteisiä useille merkeille, mikä lisäsi niiden kannattavuutta. Lisäksi kantajan hallinnollisen menettelyn aikana esittämä väite, jonka mukaan hyväksyttyjen korjaajien lukumäärä olisi välttämättä korkea ja nousussa, vahvistaa, että nämä järjestelmät eivät edellytä liian suurta investointia, sillä niihin pääsy on mahdollinen.

80 Lopuksi kantajan argumentti, jonka mukaan kyseessä olevat valikoivat korjausjärjestelmät olisivat ominaisia SEUT 102 artiklassa luetelluille väärinkäyttöä koskeville menettelytavoille, ei voi saattaa kyseenalaiseksi niiden objektiivista perusteltavuutta, koska edellä tarkasteltuja kriteerejä noudatetaan. Sillä ei siis voida näyttää toteen komission ilmeistä virhettä.

81 Komissio ei näin ollen tehnyt ilmeistä arviointivirhettä katsoessaan, että oli mahdollista, että sveitsiläisten kellonvalmistajien perustamia valikoivia korjausjärjestelmiä voitiin perustella tuotteiden laadun säilyttämistä koskevalla tavoitteella, koska järjestelmät perustuivat laadullisiin valintakriteereihin, joita sovellettiin syrjimättä, ja koska ne olivat oikeasuhteisia.

82 Näin ollen kolmas kanneperuste on perusteeton.

Toinen kanneperuste, joka koskee ilmeistä virhettä sen väärinkäytön olemassaolon arvioinnissa, joka johtuu kieltäytymisestä jatkamasta varaosien toimittamista

83 Kantajan esittämä toinen kanneperuste jakautuu kolmeen osaan. Ensinnäkin kantaja väittää, että komissio on tehnyt virheen katsoessaan, että määräävässä markkina-asemassa olevan yrityksen kieltäytyminen toimittamasta varaosia voi muodostaa väärinkäytön vain tietyissä olosuhteissa. Toiseksi kantaja katsoo, että komissio on tehnyt virheen päätellessään, että kyseessä olevat valikoivat korjausjärjestelmät ovat laillisia SEUT 102 artiklan mukaan, siitä, että ne olivat laillisia SEUT 101 artiklan mukaan. Lopuksi komissio on kantajan mukaan tehnyt ilmeisen arviointivirheen todetessaan, että kieltäytyminen jatkamasta varaosien toimittamista ei johtunut sveitsiläisten kellonvalmistajien pyrkimyksestä varata itselleen markkinat ja että nämä kieltäytymiset eivät olleet omiaan poistamaan kaikkea kilpailua.

84 Komissio vaatii tämän kanneperusteen hylkäämistä.

Toisen kanneperusteen ensimmäinen osa, joka koskee komission virhettä väärinkäytön toteennäyttämiseksi tarpeellisten kriteerien tunnistamisessa

85 Kantaja moittii komissiota siitä, että se on katsonut toimittamasta kieltäytymisen voivan merkitä SEUT 102 artiklassa tarkoitettua väärinkäyttöä ainoastaan, jos se on omiaan poistamaan kaiken kilpailun, ja että pelkkä objektiivisen perusteltavuuden puuttuminen ei muodostanut riittävää perustetta väärinkäytön näyttämiseksi toteen SEUT 102 artiklan nojalla.

86 Komissio kiistää tämän väitteen.

87 Tältä osin unionin tuomioistuimella ja unionin yleisellä tuomioistuimella on jo ollut tilaisuus arvioida määräävässä markkina-asemassa olevan yrityksen toimittamasta kieltäytymisen SEUT 102 artiklan mukaisuutta tilanteessa, jota luonnehtivat tuotteiden ensimarkkinat, näiden tuotteiden korjaus- ja huoltopalvelujen markkinat sekä varaosien markkinat.

88 Sitä paitsi vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan se, että yritys, jolla on määräävä markkina-asema tietyn tuotteen markkinoilla, kieltäytyy toimittamasta tilauksia, jotka vanha asiakas sille tekee, merkitsee SEUT 102 artiklassa tarkoitettua tämän määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä, kun tämä käyttäytyminen on omiaan ilman objektiivista perustelua poistamaan kilpailua kauppakumppanin taholta (ks. vastaavasti tuomio 6.3.1974, Istituto Chemioterapico Italiano ja Commercial Solvents v. komissio, 6/73 ja 7/73, EU:C:1974:18, 25 kohta ja tuomio 14.2.1978, United Brands ja United Brands Continentaal v. komissio, 27/76, EU:C:1978:22, 183 kohta).

89 Yhteisöjen tuomioistuin on 26.11.1998 annetun tuomion Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569) 38 kohdassa lisäksi todennut, että vaikka se 6.3.1974 annetussa tuomiossa Istituto Chemioterapico Italiano ja Commercial Solvents v. komissio (6/73 ja 7/73, EU:C:1974:18) ja 3.10.1985 annetussa tuomiossa CBEM (311/84, EU:C:1985:394) oli katsonut väärinkäytöksi sen, että tietyillä markkinoilla määräävässä asemassa oleva yritys kieltäytyi toimittamasta lähimarkkinoilla toimivalle kilpailevalle yritykselle raaka-aineita tai tarjoamasta palveluja, jotka olivat välttämättömiä tämän yrityksen toiminnalle, se päätyi tähän, koska kyseinen toiminta saattoi johtaa siihen, että tämä yritys ei kyennyt kilpailemaan enää lainkaan (tuomio 17.9.2007, Microsoft v. komissio, T-201/04, EU:T:2007:289, kohta 326).

90 Näin ollen on niin, että jotta katsottaisiin, että kyseessä on SEUT 102 artiklassa tarkoitettu määräävän markkina-aseman väärinkäyttö, edellytyksenä on, että kieltäytyminen kyseessä olevien tuotteiden tai palvelujen tarjoamisesta on omiaan poistamaan kaiken kilpailun markkinoilta näiden tuotteiden tai palvelujen tarvitsijan taholta, että tätä kieltäytymistä ei voida objektiivisesti perustella ja että nämä tuotteet ja palvelut sinänsä ovat välttämättömiä palvelun tai tuotteen tarvitsijan toiminnan harjoittamisen kannalta (ks. vastaavasti tuomio 26.11.1998, Bronner, C-7/97, EU:C:1998:569, 41 kohta ja tuomio 9.9.2009, Clearstream v. komissio, T-301/04, EU:T:2009:317, 147 kohta).

91 Komissio ei siis tehnyt virhettä muistuttaessaan riidanalaisen päätöksen 105 ja 106 perustelukappaleessa, että määräävässä markkina-asemassa olevan yrityksen kieltäytyminen toimittamasta saattoi vain tietyissä olosuhteissa muodostaa SEUT 102 artiklassa tarkoitetun väärinkäytön. Väärinkäytön toteaminen edellyttää nimittäin kaiken toimivan kilpailun poistamista koskevaa riskiä. Näin ollen komissio ei myöskään tehnyt virhettä täsmentäessään, että pelkkä objektiivisen perustelun puuttuminen ei ollut riittävä peruste väärinkäytön osoittamiseksi SEUT 102 artiklan nojalla.

Toisen kanneperusteen toinen osa, joka koskee komission virhettä SEUT 102 artiklassa tarkoitetun väärinkäytön olemassaolon arvioinnissa SEUT 101 artiklaa koskevan oikeuskäytännön valossa

92 Kantaja arvostelee komissiota siitä, että tämä on perustanut toteamuksensa, jonka mukaan korjausjärjestelmät ja niihin liittyvä kielto toimittaa varaosia järjestelmän ulkopuolelle ovat SEUT 102 artiklan mukaisia, siihen, että ne ovat SEUT 101 artiklaa koskevan oikeuskäytännön mukaisia.

93 Komissio kiistää tämän väitteen.

94 Oikeuskäytännöstä ilmenee, että SEUT 101 artiklan soveltaminen johonkin järjestelyyn ei estä SEUT 102 artiklan soveltamista tämän saman järjestelyn osapuolten käyttäytymiseen, jos kummankin määräyksen soveltamisedellytykset täyttyvät, ja että näin ollen se, että todellisessa kilpailutilanteessa toimiville yrityksille on myönnetty SEUT 101 artiklan nojalla lupa tiettyyn menettelyyn, ei tarkoita sitä, että määräävässä asemassa olevan yrityksen samanlainen menettely ei koskaan voisi olla tämän aseman väärinkäyttöä (tuomio 16.3.2000, Compagnie maritime belge transports ym. v. komissio, C-395/96 P ja C-396/96 P, EU:C:2000:132, 130 ja 131 kohta). Näin ollen toteamus jonkin menettelyn laillisuudesta SEUT 101 artiklan nojalla ei sisällä lähtökohtaisesti sen toteamista, että kyseinen menettely on laillista SEUT 102 artiklan nojalla, vaan tätä varten on tutkittava, täyttyvätkö viimeksi mainitun määräyksen soveltamisedellytykset.

95 Käsiteltävässä asiassa komissio on tosin riidanalaisen päätöksen 119, 122 ja 128 perustelukappaleessa viitannut kyseessä olevien valikoivien korjausjärjestelmien SEUT 101 artiklan 1 kohdan mukaisuuteen, kun se on arvioinut, että näillä järjestelmillä ei ollut haitallista vaikutusta kilpailuun, koska ne perustuivat laadullisiin kriteereihin ja täyttivät SEUT 101 artiklan 1 kohtaa koskevassa oikeuskäytännössä asetetut edellytykset. Se on siis käyttänyt tämän määräyksen soveltamista koskevaa oikeuskäytäntöä osoittaakseen, että kyseessä olevien valikoivien korjausjärjestelmien perustaminen ei ollut omiaan poistamaan kaikkea kilpailua, toisin sanoen arvioidakseen, täyttyikö tämä SEUT 102 artiklan soveltamisedellytys.

96 Koska valikoivat korjaus- tai jakelujärjestelmät eivät kuulu SEUT 101 artiklan soveltamisalaan sikäli kuin niitä pidetään kilpailutekijöinä tiettyjen edellytysten täyttämisen perusteella (ks. vastaavasti tuomio 25.10.1983, AEG-Telefunken v. komissio, 107/82, EU:C:1983:293, 33–35 kohta; tuomio 13.10.2011, Pierre Fabre Dermo-Cosmétique, C-439/09, EU:C:2011:649, 40 ja 41 kohta ja tuomio 27.2.1992, Vichy v. komissio, T-19/91, EU:T:1992:28, 65 kohta), komissio saattoi kuitenkin katsoa sillä edellä 34 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti olevan laajan harkintavallan käytön yhteydessä, että tällaisten järjestelmien kyseisen määräyksen mukaisuus muodosti aihetodisteen, joka oli omiaan osoittamaan yhdessä muiden seikkojen kanssa, ettei ollut todennäköistä, että niillä olisi poistettu kaikki kilpailu SEUT 102 artiklaa koskevassa oikeuskäytännössä tarkoitetulla tavalla.

97 Tältä osin on korostettava, että korjaus- tai jakelujärjestelmien SEUT 101 artiklan 1 kohdan mukaisuuteen viittaamisen lisäksi komissio nojautui myös muihin seikkoihin, kuten hyväksyttyjen korjaajien välisen kilpailun olemassaoloon kyseessä olevilla markkinoilla (118 perustelukappale) ja valikoivien korjausverkostojen avoimuuteen korjaajille, jotka haluavat liittyä niihin (123 perustelukappale).

98 Komissio ei ole näin ollen tehnyt virhettä arvioidessaan sen todennäköisyyttä, että kyseessä olevalla toimittamisesta kieltäytymisellä on kilpailunvastaisia vaikutuksia, jotka merkitsevät SEUT 102 artiklassa tarkoitettua väärinkäyttöä, nojautumalla erityisesti SEUT 101 artiklan 1 kohtaa koskevassa oikeuskäytännössä asetettuihin edellytyksiin, joita käytetään sen varmistamisessa, että valikoivat jakelu- tai korjausjärjestelmät eivät saa aikaan tämän määräyksen kanssa yhteensoveltumatonta kilpailun rajoitusta, erityisesti siltä osin kuin se on tukenut tätä arviointia muilla tosiseikoilla, jotka voivat osoittaa, ettei riskiä kaiken toimivan kilpailun poistamisesta ole.

Toisen kanneperusteen kolmas osa, jonka mukaan komissio on tehnyt ilmeisen virheen arvioidessaan sveitsiläisten kellonvalmistajien pyrkimystä varata markkinat itselleen ja arvioidessaan kaiken toimivan kilpailun poistamista koskevaa riskiä

99 Kantajan mukaan komissio on tehnyt ilmeisen virheen väärinkäytön olemassaolon arvioinnissa, siltä osin kuin se on ottanut huomioon, että sveitsiläiset kellonvalmistajat eivät aikoneet varata markkinoita itselleen, ja katsonut, että kyseessä oleva toimittamasta kieltäytyminen ei ollut omiaan poistamaan kaikkea kilpailua.

100 Komissio kiistää tämän väitteen.

– *Ensimmäinen väite, joka koskee sveitsiläisten kellonvalmistajien aikomuksen huomioonottamista*

101 Komission on määräävässä asemassa olevan yrityksen toimintaa tutkiessaan ja määräävän aseman mahdollisen väärinkäytön tunnistamiseksi arvioitava tällaista toimintaa koskevat olosuhteet kokonaisuudessaan (ks. tuomio 19.4.2012, Tomra Systems ym. v. komissio, C-549/10 P, EU:C:2012:221, 18 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

102 Näin ollen mahdollisen kilpailunvastaisen aikomuksen olemassaolo on vain yksi lukuisista tosiseikoista, jotka voidaan ottaa huomioon ratkaistaessa, onko määräävää asemaa käytetty väärin (tuomio 19.4.2012, Tomra Systems ym. v. komissio, C-549/10 P, EU:C:2012:221, 20 kohta).

103 Komissio ei siis tehnyt ilmeistä virhettä ottaessaan huomioon sveitsiläisten kellonvalmistajien selityksen, jonka mukaan ne olivat perustaneet valikoivat korjausjärjestelmänsä muista syistä kuin varatakseen itselleen korjaus- ja huoltomarkkinat, koska se ei nojautunut yksinomaan tähän tahallisuuden elementtiin perustellakseen päätelmänsä, jonka mukaan SEUT 102 artiklan rikkomisen toteennäyttämisen todennäköisyys on vähäinen.

– *Toinen väite, joka koskee sen riskin arviointia, että varaosien toimittamisesta kieltäytymiset poistavat kaiken toimivan kilpailun*

104 Kantajan mukaan kieltäytymiset toimittamasta varaosia itsenäisille korjaajille ovat omiaan poistamaan kaiken kilpailun kyseessä olevilta markkinoilta, koska hyväksyttyjen korjaajien lukumäärä on hyvin vähäinen ja koska heidän markkinaosuutensa ovat erittäin vähäiset.

105 Komissio vaatii tämän väitteen hylkäämistä.

106 Sen kriteerin osalta, joka koskee kaiken kilpailun poistamista, SEUT 102 artiklan rikkomisen osoittamiseksi ei ole tarpeen näyttää toteen kaikkien kilpailutekijöiden poistamista markkinoilta vaan osoittaa, että kyseinen kieltäytyminen saattaa poistaa tai on omiaan poistamaan kaiken toimivan kilpailun markkinoilta (tuomio 17.9.2007, Microsoft v. komissio, T-201/04, EU:T:2007:289, 563 kohta ja tuomio 9.9.2009, Clearstream v. komissio, T-301/04, EU:T:2009:317, 148 kohta).

107 Tältä osin komissio on ensiksi todennut riidanalaisen päätöksen 73, 110, 118 ja 162 perustelukappaleessa, että hyväksyttyjen korjaajien sekä näiden korjaajien ja sveitsiläisten kellonvalmistajien välillä oli kilpailua korjausmarkkinoilla, koska heidät valittiin laadullisten kriteerien perusteella ja valikoivat järjestelmät olivat avoimia kaikille itsenäisille korjaajille, jotka täyttivät nämä kriteerit ja halusivat liittyä näihin järjestelmiin.

108 Koska edellä 60–81 kohdassa suoritetusta kyseessä olevien valikoivien korjausjärjestelmien ominaispiirteitä koskevasta analyysistä ilmenee, että niitä voidaan pitää kilpailutekijöinä, jotka eivät kuulu SEUT 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, komissio ei tehnyt virhettä, kun se päätteli tämän toteamuksen ja muiden edellä 107 kohdassa mainittujen seikkojen perusteella, että oli epätodennäköistä, että niiden perustaminen voisi poistaa kaiken toimivan kilpailun.

109 Komissio on nimittäin toiseksi täsmentänyt riidanalaisen päätöksen 122 perustelukappaleessa, että kilpailun olemassaolo johtui myös hyväksyttyjen korjaajien mahdollisuudesta suorittaa korjauksia useiden merkkien osalta. Mittakaavaetujen toteuttamismahdollisuuden vuoksi se seikka, että hyväksytyt korjaajat voivat suorittaa useiden kellomerkkien korjauksia, on kuitenkin korjausmarkkinoilla myös kilpailutekijä, joka vaikuttaa osaltaan sen osoittamiseen, että kaiken toimivan kilpailun poistamista koskevan riskin olemassaolon toteennäyttäminen on epätodennäköistä.

110 Kolmanneksi komissio on myös korostanut riidanalaisen päätöksen 123 perustelukappaleessa, että tutkinnan aikana itsenäisiä korjaajia oli liittynyt tiettyjen merkkien valikoiviin korjausjärjestelmiin. Kantaja ei kuitenkaan väitä eikä osoita, että kriteerit täyttävää itsenäistä korjaajaa estettäisiin kuulumasta yhteen tai useampaan valikoivaan korjausjärjestelmään. Se ei myöskään esitä näyttöä, joka osoittaisi, että kriteerit täyttäviä korjaajia ei ole hyväksytty hyväksytyiksi korjaajiksi.

111 Kun otetaan huomioon komission esittämät seikat kokonaisuudessaan, näyttää siis siltä, että se ei tehnyt ilmeistä virhettä katsoessaan, että kaiken toimivan kilpailun poistamista koskeva riski oli vähäinen. Kyseessä olevien valikoivien korjausjärjestelmien toimintatapoihin nähden kilpailua nimittäin esiintyy hyväksyttyjen korjaajien välillä sekä näiden korjaajien ja valmistajien sisäisten korjauskeskusten välillä. Sitä paitsi komission analysoimat muut seikat osoittavat, että kyseessä olevien valikoivien korjausjärjestelmien ominaispiirteet mahdollistavat uusien toimijoiden pääsyn korjausmarkkinoille siten, että on olemassa potentiaalista kilpailupainetta, joka on omiaan vahvistamaan sen, ettei käsiteltävässä asiassa tarkastellun korjausjärjestelmän toiminnassa ole riskiä kaiken toimivan kilpailun poistamisesta.

112 Neljänneksi sellaisten itsenäisten korjaajien lukumäärän väheneminen, jotka ovat liittyneet itsenäisten korjaajien kansallisten yhdistysten jäseniksi, ei ole sinänsä omiaan osoittamaan kaiken toimivan kilpailun poistamista. Sitä paitsi SEUT 101 artikla, sen enempää kuin muutkaan perussopimuksen kilpailusäännöt, ei ole tarkoitettu yksinomaan kilpailijoiden tai kuluttajien välittömien intressien suojelemiseen vaan sillä pyritään suojelemaan myös markkinoiden rakennetta ja siten kilpailua sinänsä (tuomio 19.3.2015, Dole Food ja Dole Fresh Fruit Europe v. komissio, C-286/13 P, EU:C:2015:184, 125 kohta). Tarve säilyttää vääristymätön kilpailu ei siis merkitse tarvetta suojella itsenäisten korjaajien olemassaoloa sellaisenaan.

113 Viidenneksi sillä, että kantaja vetoaa otteeseen vuonna 2005 päivätystä kirjeestä, joka sisältäisi komission alustavan päätelmän, jonka mukaan sveitsiläiset kellonvalmistajat olivat pyrkineet varaamaan itselleen korjaus- ja huoltomarkkinat, ei voida näyttää toteen ilmeistä virhettä. Tätä päätelmää ei nimittäin voida tehdä otteesta, johon kantaja nojautuu ja jossa komissio pelkästään toteaa, että tuotteen arvon säilyttäminen edellyttää, että joko kellonvalmistajat itse tai hyväksytyt palvelukeskukset, toisin sanoen ulkopuoliset yritykset, tarjoavat myynnin jälkeiset palvelut. Sitä paitsi on niin, kuten komissio toteaa, että tämä kirje sisälsi ainoastaan alustavan kannan, joka ilmaistiin ennen kuin unionin yleinen tuomioistuin kumosi kantelun ensimmäisen hylkäämispäätöksen, ja sitä seurasi kyseessä olevien markkinoiden lisätarkastelu. Näin ollen se seikka, että komission lopullinen kanta ei vastaa sen alustavaa kantaa, vaikka se olisikin osoitettu, ei ole omiaan tekemään komission arvioinnista virheellistä.

114 Kuudenneksi kantajan väitteet, joiden mukaan varaosien markkinat ja huolto- ja korjauspalvelujen markkinat ovat kasvussa eivätkä valmistajien suorittamien korjausten ja huollon hinnat ole vähäisiä, eivät ole omiaan saattamaan kyseenalaiseksi komission arviointia väärinkäytön olemassaolon todennäköisyydestä. Väärinkäytön käsite on nimittäin objektiivinen käsite, joka tarkoittaa määräävässä

asemassa olevan yrityksen käyttäytymistä, joka on omiaan vaikuttamaan markkinoiden rakenteeseen, ja se ei riipu kyseessä olevien markkinoiden volyymistä (ks. vastaavasti tuomio 17.12.2003, British Airways v. komissio, T-219/99, EU:T:2003:343, 241 kohta). Markkinoiden volyymillä ei siis ole vaikutusta väärinkäytön toteamiseen.

115 Seitsemänneksi kantajan argumentti, jonka mukaan komissio ei ole noudattanut komission tiedonannossa, jonka otsikko on ”Ohjeita komission ensisijaisista täytäntöönpanotavoitteista sovellettaessa [SEUT 102] artiklaa yritysten määräävän aseman väärinkäyttöön perustuvaan markkinoiden sulkemiseen” (EUVL 2009, C 45, s. 7), määriteltyjä kriteerejä, ei ole myöskään omiaan osoittamaan, että komissio olisi tehnyt ilmeisen arviointivirheen. Tämän tiedonannon mukaan komissio nimittäin katsoo toimittamisen epäämisen kuuluvan ensisijaisten täytäntöönpanotavoitteiden piiriin ensinnäkin, jos epääminen liittyy tuotteeseen tai palveluun, joka on objektiivisesti välttämätön, jotta yritys voisi kilpailla tehokkaasti tuotantoketjun loppupään markkinoilla, toiseksi, jos epääminen johtaa todennäköisesti tehokkaan kilpailun loppumiseen tuotantoketjun loppupään markkinoilta, ja kolmanneksi, jos epääminen aiheuttaa todennäköisesti haittaa kuluttajille. Koska komissio ei ole tehnyt ilmeistä virhettä katsoessaan, että kaiken kilpailun poistamista koskevan riskin osoittamisen todennäköisyys oli vähäinen, tämä asia ei täyttänyt yhtä ensisijaisen käsittelyn kumulatiivisista kriteereistä. Koska yksi kriteereistä puuttui, ei ollut tarpeen arvioida niiden argumenttien perusteltavuutta, jotka kantaja on esittänyt kahdesta muusta kriteeristä, jotka koskevat varaosien objektiivista välttämättömyyttä tehokkaan kilpailun harjoittamisen mahdollistamiseksi ja kuluttajille aiheutuvaa haittaa.

116 Komissio ei näin ollen tehnyt ilmeistä arviointivirhettä katsoessaan, että sen todennäköisyys, että kaiken toimivan kilpailun poistamista koskevan riskin olemassaolo voitaisiin osoittaa, oli vähäinen.

117 Näin ollen komissio ei tehnyt ilmeistä arviointivirhettä katsoessaan, että väärinkäytön, joka johtui varaosien toimittamisen jatkamisesta kieltäytymisestä, toteennäyttäminen ei ollut todennäköistä.

118 Tämän vuoksi toinen kanneperuste on perusteeton.

Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee virhettä sveitsiläisten kellonvalmistajien markkinavoiman luonnehdinnassa

119 Tämän kanneperusteen yhteydessä kantaja arvostelee komissiota lähinnä siitä, että tämä on todennut, ettei voitu sulkea pois sitä, että sveitsiläisillä kellonvalmistajilla on määräävä asema varaosien toimittamisen markkinoilla – vaikka viimeksi mainituilla on kantajan näkemyksen mukaan monopoliasema – ottamatta kuitenkaan huomioon tätä seikkaa väärinkäytön olemassaolon todennäköisyyden arvioinnissa.

120 Komissio vaatii tämän kanneperusteen hylkäämistä.

121 Komissio on riidanalaisen päätöksen 102 ja 103 perustelukappaleessa katsonut, ettei voitu sulkea pois sitä, että sveitsiläiset kellonvalmistajat olisivat määräävässä asemassa korjausmarkkinoilla ja varaosien toimittamisen markkinoilla sikäli kuin pääsy näille markkinoille edellytti niiden ominaispiirteiden vuoksi merkittävää investointia.

122 Tältä osin oikeuskäytännöstä ilmenee, että määräävällä markkina-asemalla tarkoitetaan SEUT 102 artiklan mukaan tällaisessa asemassa olevan yrityksen taloudellista valta-asemaa, jonka perusteella se voi estää toimivan kilpailun merkityksellisillä markkinoilla, koska se voi toimia huomattavan itsenäisesti suhteessa kilpailijoihinsa ja asiakkaisiinsa. Kyseisellä määräyksellä ei oteta käyttöön mitään erottelua eikä mitään astevaihtelua määräävän aseman käsitteen osalta. Kun yrityksellä on SEUT 102 artiklassa edellytetyn kaltainen taloudellinen vahvuus, jotta voidaan osoittaa, että se on määräävässä asemassa tietyillä markkinoilla, sen menettelyä on arvioitava kyseisen määräyksen

perusteella. Markkinavoiman vahvuudella on kuitenkin lähtökohtaisesti seurauksia lähinnä kyseisen yrityksen menettelyn vaikutusten ulottuvuudelle eikä väärinkäytön olemassaololle sellaisenaan (tuomio 17.2.2011, TeliaSonera Sverige, C-52/09, EU:C:2011:83, 79–81 kohta ja tuomio 19.4.2012, Tomra Systems ym. v. komissio, C-549/10 P, EU:C:2012:221, 38 ja 39 kohta).

123 Tämän oikeuskäytännön mukaisesti kysymys siitä, onko sveitsiläisillä kellonvalmistajilla komission huomioon ottamaa suurempi markkinavoima, on lähtökohtaisesti vailla merkitystä tutkittaessa, onko käyttäytyminen, josta niitä moititaan, luonteeltaan väärinkäyttöä.

124 Sitä paitsi on niin, että koska toisen kanneperusteen tutkimisesta ilmenee, että komissio ei tehnyt ilmeistä arviointivirhettä hylätessään sen mahdollisuuden, että käyttäytyminen, josta sveitsiläisiä kellonvalmistajia moititaan, merkitsisi väärinkäyttöä, siitä seuraa väistämättä, että ensimmäinen kanneperuste, joka koskee virhettä sveitsiläisten kellonvalmistajien markkinavoiman luonnehdinnassa, on tehoton.

125 Tämän vuoksi ensimmäinen kanneperuste on tehoton.

Neljäs kanneperuste, joka koskee ilmeistä virhettä sen todennäköisyyden arvioinnissa, että varaosien toimittamisesta kieltäytymiset johtuisivat kartellista tai yhdenmukaistetusta menettelytavasta

126 Kantaja väittää, että komissio on tehnyt ilmeisen arviointivirheen päättäessään, ettei ollut todennäköistä, että sveitsiläisten kellonvalmistajien kieltäytyminen jatkamasta varaosien toimittamista johtuisi kartellista tai yhdenmukaistetusta menettelytavasta. Se esittää tämän väitteen tueksi pääasiallisesti kolme argumenttia. Ensiksi se katsoo, että sveitsiläisten kellonvalmistajien intressien mukaista olisi ollut organisoida tällainen yhdenmukaistettu menettelytapa. Toiseksi se väittää, että yhdessä toimiminen olisi ollut niille ainoa tapa saavuttaa korjaus- ja huoltomarkkinoiden varaamista itselleen koskeva tavoite. Lopuksi komission olisi pitänyt kantajan mukaan tutkia enemmän tätä seikkaa hankkimalla pöytäkirjoja kahden sveitsiläisen kaupallisen yhdistyksen kokouksista, joiden aikana sveitsiläiset kellonvalmistajat keskustelivat varaosien toimittamisesta itsenäisille korjaajille.

127 Oikeuskäytännön mukaisesti on niin, että silloin, kun toimittamasta kieltäytymistä koskevia päätöksiä tehdään progressiivisesti pitkän ajanjakson kuluessa, kuten käsiteltävässä asiassa, voidaan katsoa, että nämä päätökset eivät johdu kartellista vaan ne johtuvat sveitsiläisten kellonvalmistajien tekemistä itsenäisistä kaupallisista päätöksistä (ks. vastaavasti tuomio 15.12.2010, CEAHR v. komissio, T-427/08, EU:T:2010:517, 131 ja 132 kohta).

128 Komissio on riidanalaisessa päätöksessä katsonut, että toimittamasta kieltäytymistä koskevien menettelytapojen asteittain tapahtunut omaksuminen ei johtunut kartellista vaan sveitsiläisten kellonvalmistajien tekemistä itsenäisistä kaupallisista päätöksistä, koska näitä päätöksiä ei tehty samaan aikaan eikä saman ajanjakson kuluessa vaan progressiivisesti ja suhteellisen pitkän ajanjakson kuluessa. Kantaja ei kuitenkaan kyseenalaista valikoivien korjausjärjestelmien perustamisen ja toimittamisesta kieltäytymisten ajallista kontekstia. Se esittää lisäksi kieltäytymiskirjeet vuosilta 1996, 2000 ja 2002.

129 Koska näyttöä sopimuksen tai salaisen yhteistyön olemassaolosta ei näin ollen ole, komissio ei tehnyt ilmeistä arviointivirhettä päättäessään, ettei ollut todennäköistä, että varaosien toimittamisesta kieltäytymiset johtuisivat kartellista tai yhdenmukaistetusta menettelytavasta.

130 Argumentista, jonka mukaan sveitsiläisillä kellonvalmistajilla oli komission toteama taloudellinen syy toimia yhteisymmärryksessä, ja argumentista, jonka mukaan yhdessä toimiminen oli näille valmistajille ainoa tapa saavuttaa korjaus- ja huoltomarkkinoiden varaamista itselleen koskeva tavoite, on todettava, että ne perustuvat perustelemattomiin väitteisiin ja sellaisen tavoitteen väitettyyn tavoitteluun, jota

kantaja ei näytä toteen. Sitä paitsi on niin, että koska näyttöä sopimuksen tai salaisen yhteistyön olemassaolosta ei ole, nämä argumentit eivät ole omiaan osoittamaan, että komissio olisi tehnyt ilmeisen arviointivirheen.

131 Mitä tulee siihen, että komission olisi pitänyt suorittaa enemmän tutkimuksia, edellä 61 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä seuraa, että jos komissiolla ei ole velvollisuutta ottaa kantaa siihen, onko kilpailusääntöjä rikottu, sillä ei voi olla velvollisuutta suorittaa tutkimuksia, koska tutkimuksilla ei voi olla muuta tavoitetta kuin todisteiden etsiminen siitä, onko kilpailusääntöjä rikottu, minkä vahvistamiseen komissiolla ei siis ole velvollisuutta. Sitä ei siis voida moittia siitä, että se ei ole yrittänyt hankkia itselleen kahden sveitsiläisen kaupallisen yhdistyksen kokousten pöytäkirjoja.

132 Näin ollen komissio ei tehnyt ilmeistä arviointivirhettä päättäessään, ettei ollut todennäköistä, että sveitsiläisten kellonvalmistajien kieltäytyminen jatkamasta varaosien toimittamista johtuisi kartellista tai yhdenmukaistetusta menettelytavasta.

133 Neljäs kanneperuste ei siis ole perusteltu.

Viides kanneperuste, joka koskee perusteluvelvollisuuden laiminlyöntiä

134 Kantaja väittää, että komissio ei perustele asianmukaisesti päätelmäänsä, joka koskee kieltäytymistä jatkamasta sen kantelun käsittelyä.

135 Tältä osin komissiota koskee perusteluvelvollisuus, kun se kieltäytyy jatkamasta kantelun tutkintaa. Koska perustelujen on oltava riittävän täsmälliset ja yksityiskohtaiset, jotta unionin yleinen tuomioistuin voi tehokkaasti valvoa sitä tapaa, jolla komissio on käyttänyt harkintavaltaansa määritellä asioiden tärkeysjärjestys, komission on esitettävä tosiseikat, joista päätöksen perusteltavuus riippuu, ja oikeudelliset seikat, joiden johdosta se on tehnyt kyseisen päätöksen (määräys 31.3.2011, EMC Development v. komissio, C-367/10 P, ei julkaistu, EU:C:2011:203, 75 kohta ja tuomio 21.1.2015, easyJet Airline v. komissio, T-355/13, EU:T:2015:36, 70 kohta).

136 Käsiteltävässä asiassa on riittävää todeta, että riidanalaisesta päätöksestä ilmenee, että komissio on katsonut, että todennäköisyys SEUT 102 artiklan rikkomisen toteennäyttämiseen oli vähäinen, kun otetaan huomioon, ettei ollut riskiä siitä, että varaosien toimittamisesta kieltäytymiset ja valikoivien korjausjärjestelmien perustaminen poistavat kaiken toimivan kilpailun. Lisäksi se on katsonut, että todennäköisyys SEUT 101 artiklan rikkomisen toteennäyttämiseen oli vähäinen, koska varaosien toimittamisesta kieltäytymiset ja valikoivien korjausjärjestelmien perustaminen johtuivat itsenäisistä kaupallisista päätöksistä, joita ei ollut tehty samanaikaisesti. Komissio on sitä paitsi vastannut kaikkiin kanteluun sisältyviin väitteisiin, mitä kantaja ei kiistä.

137 Näissä olosuhteissa komissio on täyttänyt perusteluvelvollisuutensa esittämällä selkeästi ja yksiselitteisesti tosiseikat ja oikeudelliset seikat, joiden johdosta se on todennut, että todennäköisyys SEUT 101 ja SEUT 102 artiklan rikkomisen olemassaolon toteennäyttämiseen oli vähäinen. Kun otetaan huomioon, että unionin yleinen tuomioistuin voi näiden täsmennysten avulla valvoa tehokkaasti sitä tapaa, jolla komissio on riidanalaisessa päätöksessä käyttänyt laajaa harkintavaltaansa, riidanalainen päätös on riittävästi perusteltu.

138 Viides kanneperuste on näin ollen perusteeton.

Kuudes kanneperuste, joka koskee hyvän hallinnon periaatteen loukkaamista

139 2.5.1991 tehdyn unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaan kannekirjelmässä on oltava yhteenveto kanteen oikeudellisista perusteista. Tämän ilmoituksen on oltava riittävän selkeä ja täsmällinen, jotta vastaaja voi valmistella puolustuksensa ja tuomioistuin tarvittaessa ratkaista kanteen tukeutumatta muihin tietoihin.

140 Kanteessa on näin ollen selitettävä, mistä kanneperuste, johon kanne pohjautuu, koostuu, joten pelkkä ylimalkainen viittaaminen tähän perusteeseen ei täytä 2.5.1991 tehdyssä työjärjestyksessä asetettuja vaatimuksia (tuomio 12.1.1995, Viho v. komissio, T-102/92, EU:T:1995:3, 68 kohta).

141 Kantaja rajoittuu kanteessa esittämään, että komission päätelmä on seurausta menettelystä, jonka aikana se ei tutkinut huolellisesti kantajan esittämiä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja ja loukkasi kantajan oikeutta hyvään hallintoon, mutta kantaja ei esitä vähäisintäkään selitystä, joka olisi omiaan tukemaan tätä väitettä.

142 Pelkkää viittausta hyvän hallinnon periaatteeseen ei voida kuitenkaan pitää riittävänä 2.5.1991 tehdyssä työjärjestyksessä asetettujen selkeyttä ja täsmällisyyttä koskevien edellytysten täyttämiseksi.

143 Näin ollen kuudes kanneperuste on jätettävä tutkimatta.

144 Koska mikään kantajan esittämistä kanneperusteista ei osoita, että komissio olisi ylittänyt harkintavaltansa rajat, kanne on perusteeton.

Oikeudenkäyntikulut

145 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 134 artiklan 1 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantaja on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan komission ja väliintulijoiden oikeudenkäyntikulut näiden vaatimusten mukaisesti.

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Kanne hylätään.

2) Confédération européenne des associations d'horlogers-réparateurs (CEAHR) velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Prek Buttigieg Berke

Julistettiin Luxemburgissa 23 päivänä lokakuuta 2017.

Allekirjoitukset